

Medborgarförslag om handlingsplan för identifikation av och stöd för särskilt begåvade elever

Bakgrund

Det skrevs 2010 in i skollagen att ”Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling”. Samma år publicerade professor Roland S Persson en stor undersökning där 287 särskilt begåvade svenskar deltog, varav 92% upplevt att de inte fått stöd och förståelse från sin omgivning under sin skoltid.

Skolverket släppte 2015 ett omfattande stödmaterial om särskilt begåvade elever (ca 5% av populationen, dvs ca en i varje skolklass), men det råder tyvärr fortfarande stor okunskap om särskild begåvning i stora delar av skolvärlden, enligt återkommande vittnesmål i de föräldranätverk som finns.

Skolinspektionen larmade 2016 om att ”På en del skolor tycker runt två tredjedelar av eleverna att de får för lite utmaningar” (en tredjedel i genomsnitt över landet), baserat på en enkät med svar från 42 000 niondeklassare. Samma rapport visar att en tredjedel av pedagogerna i grundskolan tycker att det är viktigt att eleverna får vänta in varandra så att alla kan gå framåt tillsammans (även här två tredjedelar på vissa skolor, framgår av Skolverkets SIRIS-enkäter). Problemet är så allvarligt att bristande utmaningar listades överst på Skolinspektionens lista över utvecklingsbehov i deras nyligen publicerade årsrapport.

Hårdast drabbade blir förstås de särskilt begåvade eleverna, som får ännu mindre andel utmaningar och dessutom är mer beroende av utmaningar för sitt välbefinnande. Att år efter år vänta in andra elever tar inte bara ifrån dem möjligheten att utveckla studieteknik och frustrationstolerans utan leder också ofta till utåtagerande eller inåtvändhet. Det hör inte till ovanligheten att barnen blir hemmasittare och många presterar till och med under snittet i skolan. Särskilt begåvade barn måste ha samma rätt som andra elever att få den undervisning som de har behov av.

För en del särskilt begåvade elever ”krävs ofta en större organisatorisk flexibilitet än vad en lärare kan hantera inom klassen”, enligt Skolverkets stödmaterial, så ansvaret kan inte lämpas över på den enskilda läraren. Det ska inte heller glömmas bort att särskilt begåvade bland nyanlända och socioekonomiskt utsatta elever är i extra stort behov av systematiserat arbete då de idag upptäcks ännu mer sällan än andra särskilt begåvade och därmed inte får den hjälp de behöver. Dessutom finns de barn som kallas för 2E, "twice exceptional". Alltså de barn som är särskilt begåvade men som också har en diagnos som till exempel autism eller Adhd. De drabbas extra hårt i skolan då deras särskilda begåvning ofta inte upptäcks och då den särskilda begåvningen och diagnosen maskerar varandra. De får alltså inte hjälp för vara sig sin diagnos eller sin särbegåvning.

Av föräldranätverken framgår att det i många fall behövs stora anpassningar redan i lägre årskurser. Det berättas även om hur tandlöst dagens sanktionssystem är i praktiken. Det går tyvärr inte att luta sig tillbaka och tro att allt redan är löst i och med det regelverk som är på plats, ansvar som är utdelat och information som finns tillgänglig för den aktive. Med utgångspunkt i en handlingsplan behöver kunskap spridas, arbetssätt systematiseras och attityder lyftas till ytan och arbetas med.

18 08 25, Hallaryd

Förslag

Med bakgrund av vad vi skrivit ovan vill vi härmed inkomma med ett medborgarförslag att kommunen, med utgångspunkt i SKLs ”Handlingsplan särskilt begåvade barn och elever 2016”, utvecklar och implementerar en handlingsplan för hur särskilt begåvade elever i kommunen ska identifieras och få sina behov uppfyllda. SPSM kan kontaktas som stöd i arbetet.

Med vänliga hälsningar

Frida Lönnberg
070-2443103
lonnbergfrida@gmail.com
Pedagog och förälder i Älmhults kommun

Stina Hagström
0706-320936
stina.hagstrom@hotmail.com
Leg. Arbetsterapeut och förälder i Älmhults kommun

Länkar för mer information om särskild begåvning:

SKLs Handlingsplan särskilt begåvade barn och elever 2016
<http://skl.se/download/18.1fae8ed6156b062e29497858/1473239906709/Handlingsplan-sarskilt-begavade-2016.pdf>

Skolverkets stödmaterial
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/larande/sarskilt-begavade-elever>

Särbegåvningsportalen (länkar till svenska hemsidor om särskild begåvning)
<https://sARBegAVning.se>